

Emil Škoda, zakladatel Škodovky

Emil Škoda se narodil 19. listopadu 1839 v Plzni, jeho otec byl lékařem a také poslancem říšského sněmu, jeho děd byl mistrem kovářem. Po absolvování gymnázia v Chebu studoval strojní inženýrství v Praze a v Karlsruhe. Po studiích a po praxi v cizině, při které se seznámil s průmyslovými podniky nejen ve Francii, Německu a Anglii, ale i ve Spojených státech se v roce 1866 vrátil do Plzně a přijal místo vrchního inženýra ve strojárně hraběte Valdštejna s platem 1500 zlatých ročně. Brzy pochopil, že má-li se tento podnik obstat v konkurenci, musí investovat do modernizace výroby. Hrabě Valdštejn neměl do modernizace továrny chuť a prodal mu ji v červnu 1869 za 167 642 zlatých.

Škoda svůj závod začal ihned úspěšně rozvíjet a z malé továrničky s 33 dělníky, kde se vyráběly stroje a nástroje pro zemědělství, pivovary a lihovary vybudoval velký podnik se 4000 dělníky a 200 techniky. Postupně dokázal postavit novou slévárnu, strojárnu, ocelárnu, kovářnu, vlastní železniční dráhu a zbrojovku. Už na začátku své kariéry bezpečně věděl tři základní věci: průmyslová revoluce potřebuje kvalitní ocel, současné války se neobejdou bez moderních zbraní a éra malých továren ve strojírenství definitivně končí. Vyspělé země byly vždy ochotné kupovat válečný materiál, ale malé podniky nebyly schopny velké zakázky realizovat. Jeho podnik brzy dokázal, že to umí technicky dokonale a kvalitně a zbraně ze Škodovky se staly světovým pojmem. Ale nezůstal jen u zbraní, dalšími výrobními programy byla zařízení pro cukrovary, pivovary a stroje pro doly, hutě a válcovny oceli. Významnými exportními obory se staly odlitky a výkovky pro velké námořní lodi. Ve výrobě lité a legované oceli brzy předběhl všechny podniky v Evropě kromě Kruppa v Essenu.

Jeho vynikající osobní vlastností byla vnitřní energie, kterou věnoval rozvoji továrny. Byl nejen výborný technik a organizátor, ale i velmi dobrý obchodník, měl cit pro zajímavé zakázky a uměl přesvědčit své spolupracovníky, že je nutné přijímat i takové objednávky, které jinde nechtěli převzít nebo na ně technicky nestačili a pak je vyřídil v kvalitě, ve které předčí každou konkurenci.

Ke sklonku života Emil Škoda pochopil, že končí éra samostatných velkých šéfů a nastává období, kdy se k udržení podniku nelze obejít bez velkých finančních prostředků. Dne 12. prosince 1899 byla jeho firma přeměněna na akciovou společnost **Škodovy závody**, ve které nadále zůstal prezidentem a generálním ředitelem.

Emil Škoda zemřel dne 8. srpna 1900 v Setzthalu ve Štýrsku a je pochován na Mikulášském hřbitově v Plzni.

V roce 1904 rozhodlo vedení společnosti o zavedení nového výrobního programu - parních turbin. První světová válka přinesla továrně značnou konjunkturu ale konec války a rozpad Rakousko-Uherska znamenal pro společnost velkou krizi. O zbraně nebyl zájem, rozpadly se tradiční trhy, zřetřaly dlouho udržované obchodní vztahy. Aby přežila, musela továrna radikálně změnit svůj výrobní program. Tuto krizi však úspěšně překonala a koncern Škoda se postupně stal největším a nejdůležitějším průmyslovým podnikem tehdejšího Československa a jedním z nejvýznamnějších v Evropě.

Do koncernu se postupně začlenily další závody, uhelné doly v mostecké a plzeňské pánvi, a v roce 1925 získal koncern Škoda automobilku Laurin a Klement v Mladé Boleslavi. Výrobní program byl v tehdejší době velmi rozsáhlý a stále se rozšiřoval. Škodovka vyráběla nejen tradiční zbraně, ale také energetická zařízení, transformátory, osobní i nákladní vozidla, traktory, lodě, letadla, tanky, mostní konstrukce, jeřáby, trolejbusy, tradiční motory, obráběcí stroje, dieselové motory, cigaretové a balicí stroje, její parní turbíny se dostaly na světovou úroveň. Stavěla doma i v cizině elektrárny, cukrovary, pivovary, lihovary. Od roku 1923 označovala své výrobky novou ochrannou známkou - okřídleným šípem v kruhu.

V dubnu 1945 byla továrna v Plzni těžce zasažena bombardováním a z velké části zničena. V rámci znárodnování se stala národním podnikem a při reorganizaci československého průmyslu na začátku padesátých let předala část svého výrobního programu jiným výrobcům. Na přelomu šedesátých a sedmdesátých let se Škodovka stala generálním dodavatelem jaderných elektráren. Udržela si pozici strojírenského gigantu, ale její výrobky směřovaly hlavně na trhy států tehdejšího východního bloku a rozvojových zemí.

Po roce 1989 se společnost dostala do velkých obtíží, když o tyto zavedené trhy přišla a v přímé konkurenci se západními firmami v podmínkách liberalizovaného trhu jen těžce hájila své pozice. Rozsáhlý výrobní program musel být zredukován, společnost prošla složitou restrukturalizací.

V současnosti reprezentuje slavné jméno **Škoda** společnost **Škoda Holding a.s.**

